

Til Landbruks- og matminister Sandra Borch

Oslo, 6/9-2022

Strømsøtteordningen for landbruket må forsterkes

Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag er fornøyde med at strømsøtteordningen for landbruket er forlenget ut mars 2023. Ordningen fungerer stort sett etter intensjonen. Norsk Bonde- og Småbrukarlag og Norges Bondelag er likevel svært bekymret for konsekvensene dagens unormalt høye strømpriser gir for deler av matforsyningen utover høsten og vinteren.

Strømsøtteordningen for jordbruksforetak, veksthus og vanningslag fungerer bra for de aller fleste landbruksforetak og gartnerier. Men for de få foretakene som har et forbruk over 20.000 kwh/mnd er konsekvensene av dagens strømpriser enorme. Flere bønder vurderer det nå som ulønnsomt å høste avlingen. I et matsikkerhets- og bærekraftperspektiv er dette svært uheldig.

Statistikk fra Landbruksdirektoratet viser at det i perioden desember 2021 – mars 2022 var fra 214 – 327 av ca. 13.400 landbruksforetak som hadde et månedlig forbruk på mer enn 20.000 kwh. Når denne ordningen kom på plass i januar var strømprisen mellom 1 og 1,50 kr/kwh. I dag opplever vi priser som er minst fire ganger så høye. Spesielt utfordrende er dette for grøntprodusenter som produserer på friland, men som er helt avhengig av å tørke, kjøle og lagre varene på egne lagre. Et stort flertall av disse produsentene har et strømforbruk som er 3 - 4 ganger så høyt som dagens tak på 20.000 kwh. Også noen større husdyrproduksjoner har et forbruk som overstiger dagens øvre tak, og opplever situasjonen som svært krevende.

Dagens strømsøtteordning omfatter ikke produsenteide lager og pakkerier. Mange bønder har gått sammen om effektive kjølelagre med moderne kjøleteknologi samt felles opplegg for pakking. Dette er en ønsket utvikling og også noe det gis støtte til over jordbruksavtalen. Den prisøkningen disse fellesanleggene nå opplever, kombinert med fraværet av strømsøtte, må dekkes direkte av bøndene selv som eier disse anleggene og svekker direkte lønnsomheten hos enkeltbonden.

Den nye forskriften endret praksis for utbetaling av strømsøtte. Frem til og med april er støtten utbetalt månedlig. I ny forskrift er dette omgjort til kvartalsvis utbetaling. Dette vil gi store likviditetsutfordringer for bønder og veksthusprodusenter med høyt strømforbruk. Vi har direkte kontakt med Landbruksdirektoratet i denne saken og ber om at praksis endres så fort som mulig.

Norsk Bonde og Småbrukarlag og Norges Bondelag ber på bakgrunn av dette om at regjeringen raskt iverksetter målrettede tiltak for å sikre norsk matforsyning. Vi ber om at regjeringen vurderer følgende konkrete forslag:

1. Det innføres en sikkerhetsventil i dagens strømsøtteordning, der det åpnes for at alle som har et månedlig strømforbruk som overstiger 20.000 kwh kan søke særskilt om å få dekket inntil 100 prosent av forbruket. Støtten gis etter samme beregningsmetode som i gjeldende forskrift. Behovet dokumenteres og begrunnes i søknaden.
2. Ordningen utvides til også å gjelde produsenteide lager og pakkerier, som på samme måte kan søke om å få dekket inntil 100 prosent av forbruket.
3. Utbetalingstidspunktet endres tilbake fra kvartalsvis til månedlige utbetalinger.

Norsk Bonde og Småbrukarlag og Norges Bondelag mener det er svært viktig at regjeringen handler raskt og ber om et møte for å drøfte vårt forslag til løsning. Situasjonen er prekær, spesielt for grøntprodusenter som i disse dager må ta et valg om hva de gjør med de høstklare avlingene.

Med hilsen

Elektronisk godkjent, uten underskrift

Bjørn Gimming

Kjersti Hoff